

1169

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1951

Π
938.914
Σ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
- ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ -

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1951

Αριθ. Εισαγωγής

6709

Ταξινόμικός Αρ.

938.914

Σ

(UK)

KE: 2075

ΟΣ Α
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
1953
ΑΡΙΘ. ΒΙΒΛΙΟΥ 1119

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελις
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΑΥΤΟΥ	10
ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	10
ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	11
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	11
ΑΥΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	14
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	15
ΕΠΙΣΗΜΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	15
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΩΠΑ-Γ-ΔΟΣ	17
ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΩΠΑ-Γ-ΔΟΣ ΜΕΘ' ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ 1950 - 1951 ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΕΝ ΤΕΛΕΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ	

Αριθ. Συλλογής
6709
Τοξικό Αρ.
938.914
Σ

(VK)

KE: 2075

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ
 1953
 ΑΡΙΘ. ΒΙΒΛΙΟΥ 1119

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελις
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΑΥΤΟΥ	10
ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	10
ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	11
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	11
ΑΥΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	14
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ	15
ΕΠΙΖΗΜΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	15
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΩΝΑ-Ι·ΔΟΣ	17
ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΩΝΑ-Ι·ΔΟΣ ΜΕΘ' ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ 1950 - 1951	
ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΕΝ ΤΕΛΕΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ	

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

1. Ἡ ἀποξήρανσις τῆς Λίμνης Κωπαΐδος, εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἀποτελεῖ γὰρ τὸ διάφορον ἀπὸ σύνηθες κερδοσκοπικὸν ἐγχείρημα. Ἐθεωρήθη πάντοτε ὡς γεγονός μετ' ἱστορικὸν περιεχόμενον καὶ διὰ λόγους οἰκονομικοῦς ἀλλὰ κυρίως διὰ λόγους ἐξυγιάνσεως τῆς περιφερείας, ἣ δὲ συμπλήρωσις τῶν κυρίων προκαταρκτικῶν ἐργῶν κατὰ τὸ ἔτος 1886 ἐφορτίσθη, παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α', μετ' ἀσυνήθη διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπισημότητα.

2. Πολλοὶ ἱστορικοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ ἀποδιδομένη παροίμωδῶς κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς Βοιωτοὺς γείτονάς των ὀκνηρία καὶ καθυστέρησις ἀναπτύξεως, σχετίζεται στενῶς μετ' τὴν ἐξαιρετικῶς τότε κακοήθη μορφὴν τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸ νοσογόνον ἔλος ἐλωδῶν πυρετῶν. Ὅτι δὲ τὰ λιμνάζοντα ὕδατα ἐν Κωπαΐδι ἐθεωρήθησαν αἰεποτε ὡς πραγματικὴ ὁργὴ ἐπὶ τῆς Βοιωτίας, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πολλαὶ προσπάθειαι ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης Κωπαΐδος ἐγένοντο ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ ὅτι ἡ ἀποξήρανσις τῆς ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον μελετηθὲν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ 1840 δημόσιον ἔργον, εὐρύτερου κοινωνικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ περιεχομένου, παρὰ τὰς πάντοτε περιορισμένας οἰκονομικὰς δυνατότητας τῆς Χώρας, πολὺ δὲ περισσότερον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, λόγῳ τοῦ προσφάτου ἀγῶνος τοῦ ἔθνους διὰ τὴν Ἀνεξαρτησίαν του.

3. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὅμως, ὡς καὶ ἄλλους γενικωτέρας μορφῆς, ἀνεστάλη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου καὶ μόλις κατὰ τὸ 1882, μετὰ σωρείαν μελετῶν, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠδυνήθη νὰ παραχωρήσῃ εἰς Γαλλικὴν Ἑταιρείαν τὸ ἔργον τῆς ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης, συμφωνηθέντος ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας θὰ ἀντεμείβετο διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς αὐτὴν τοῦ ἑνὸς τρίτου μὲν τῆς ἀποξηρανθησομένης ἐκτάσεως κατὰ πλήρη κυριότητα, τοῦ δὲ ὑπολοίπου κατ' ἐπικαρπίαν ἐπὶ χρονικὸν διάστημα 99 ἐτῶν. Πρὸς τούτοις ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἀποξήρανσις τῆς λίμνης οὐχὶ διὰ τοῦ λαίμοῦ Λαρούμνης, ὡς εἶχεν ἀρχικῶς σχεδιασθῆ, ἀλλὰ δι' ὑπωρῦγων πρὸς τὴν θά-

λασσαν τοῦ στενοῦ Εὐβοίας, διὰ τῶν λιμνῶν Ὑλίκης καὶ Παραλίμνης, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως χρησιμεύουν αἱ λίμναι αὗται ὡς ὑδαταποθήκαι πρὸς συλλογὴν τῶν διοχετευομένων εἰς αὐτάς διὰ τὴν ἀποξήρανσιν ὑδάτων καὶ πρὸς ἐνδεχομένην χρησιμοποίησιν τούτων διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὑπολογιζομένης περίπου εἰς 8.000 χιλιοβάττ καθ' ὥραν καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

4. Ἡ Γαλλικὴ Ἑταιρεία κατ' ἔτος 1886 εἶχεν οὐσιωδῶς περατώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κυρίων ἔργων. Ἀλλ' οἱ Γάλλοι μηχανικοὶ εἶχον κάμει βασιζὸν λάθος εἰς τοὺς ὑπολογισμούς των. Εἶχον παραλείπει νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι ὁ πυθμὴν τῆς λίμνης ἀπετελεῖτο ἀπὸ σήπουσαν φυτικὴν ὕλην, ὑπὸ μορφὴν τύρφης, πάχους 4 μέτρων καὶ πλέον, ἣτις, μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν, ἐκαίετο ἐξ αὐτομάτου ἀναφλέξεως εἰς ἕκτασιν δεκαδῶν ὄλων τετραγωνικῶν μιλίων, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ σβεσθῇ ἢ πυρκαϊὰ αὕτη ἐπὶ ὀλόκληρα ἔτη. Φυσικῶ τῷ λόγῳ τὸ γεγονός τοῦτο ἐπέφερε τὴν βιαιταίαν καθίζησιν τοῦ πυθμένος κατὰ 3 καὶ πλέον μέτρα καὶ ἐσχηματίσθη, οὕτως εἰπεῖν, νέα λίμνη μὲ συνέπειαν νὰ εὐρεθῇ ἡ ἀποχευτικὴ ὑπόρουξ οὐσιαστικῶς αἰωρουμένη. Ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω γεγονότων ὑπῆρξε νὰ εὐρεθῇ ἐν πτωχεύσει ἡ Γαλλικὴ Ἑταιρεία καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν Ἐπιχειρήσιν κατὰ τὸ ἔτος 1887 ἡ ἡμετέρα Ἀγγλικὴ Ἑταιρεία, ὡς ἐκπρόσωπος πιστωτῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ Γαλλικὴ Ἑταιρεία εἶχε δανεισθῇ μεγάλα ποσά. Ἡ μεταβίβασις αὕτη ἐγένετο μὲ τὴν πλήρη καὶ ἐπίσημον συναίνεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

5. Μεγάλως ὅμως δυσκολίας ἀντεμετώπισε καὶ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία ἵνα ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τοῦ ἀρχικοῦ τούτου λάθους. Ἐδοκιμάσθη ἡ τεχνητὴ ἀντλησις τῶν ὑδάτων τοῦ πυθμένος, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀντλησιν ὑπεχώρει ἔτι περισσότερον ὁ πυθμὴν καὶ ἔπρεπε νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀντλησις. Δι' ὃ κατὰ τὸ ἔτος 1923, καὶ μετὰ ἐμπεριστατωμένην μελέτην, ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιδιωχθῇ ριζικὴ λύσις διὰ τῆς ἐκβαθύνσεως τῆς ἀποχευτικῆς ὑπόρουγος καὶ τῶν συναφῶν ἀποστραγγιστικῶν διωρῶν εἰς βάθος ἐπιτρέπον τὴν διὰ φυσικῆς ροῆς ἀποστράγγισιν τῆς ὅλης περιοχῆς. Τὸ λεπτὸν καὶ δαπανηρὸν τοῦτο ἔργον συνεληρώθη κατὰ τὸ ἔτος 1931 μὲ δαπάνην περίπου 200.000 λιρῶν.

6. Ἀλλ' αἱ δυσκολαὶ αὗται οὐδόλως ἐξαντλοῦσι τὰς ταλαιπωρίας, ἃς εἶχε ν' ἀντιμετώπισῃ ἡ Ἑταιρεία. Ἡ παραγορηθεῖσα εἰς αὐτὴν ἕκτασις ἦτο ἐκείνη τῶν συνήθων πλημμυρῶν τῆς λίμνης καὶ εἶχεν ὀροθετηθῇ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς Κρατικῶν μηχανικῶν, δηλωσάντων ὅτι ἐκάλυπτε αὕτη 241.000 στρέμματα. Ἐφ' ὅσον ὅμως προώδευε ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποστραγγιστικῶν ἔργων καὶ ὑπεχώρουν βαθμηδὸν τὰ ὕδατα τῆς λίμνης, διάφοροι περίοικοι γαιοκτῆμονες, ἰσχυριζόμενοι δικαιώματα νομῆς καὶ μὲ ἰσχυρὰν τότε πολιτικὴν ὑποστήριξιν, κατεπάτησαν τὰς ὁχθὰς τῆς λίμνης καὶ ἤγειραν ἀξιώσεις ἐπὶ ἐκτάσεως 28.427 στρεμμάτων, ἅτινα καὶ καταλαβόντες κατεῖχον ἀνθαιρέτως. Κατὰ τῆς παρανόμου ταύτης καταπατήσεως καὶ

κατοχής διεμαρτυρήθη πλειστάκις ἡ Ἑταιρεία εἰς πολλὰς ἀλληλοδιαδόχως Κυβερνήσεις, πλὴν συνήντησε πάντοτε ἀδυναμίαν τῶν Κυβερνήσεων πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν πραγμάτων καὶ ἱκανοποίησίν της.

7. Μετὰ μακρὰς τέλους διαπραγματεύσεις ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιδιωχθῆ γενικὸς διακανονισμὸς διὰ διαιτησίας, πρὸς λύσιν ὄλων τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου διαφορῶν καὶ διὰ τοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 3242 τῆς 18]19 Δεκεμβρίου 1924 ἐξουσιοδοτήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑποβάλῃ ἀπάσας τὰς διαφορὰς μας ταύτας πρὸς ἐπίλυσιν εἰς Διαιτητικὸν Δικαστήριον. Τὸ ἐν λόγῳ Δικαστήριον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τὸν Ἀντιπρόεδρον τότε τοῦ Ἀρείου Πάγου Κ. Γεωργιάδην ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ ἀπὸ τὸν Sir Robert Windham Graves, KCMG., ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας μας, προεβλέπετο δὲ ὅτι, ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιτεύξεως συμφωνίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων Διαιτητῶν, θὰ διωρίζετο Ἐπιδιαιτητὴς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλβετικῆς Δημοκρατίας ἢ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διεθνoῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης. Ὁ Νόμος οὗτος καθώρισεν ἐπίσης τὸ δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας νὰ χρησιμοποιῆ τὰ ρέοντα πρὸς τὰς λίμνας Ὑλίκην καὶ Παραλίμνην καὶ ἐξ αὐτῶν ὕδατα, πρὸς τὸν σκοπὸν παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς δυνάμεως ἐπὶ χρονικὸν διάστημα 99 ἐτῶν.

8. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ὁρίσθη ὡς ἐξῆς :

- (α) Ν' ἀποφανθῆ τοῦτο ἐπὶ τῶν προβαλλομένων ὑφ' ἐκάστου τῶν μερῶν ἀξιώσεων καὶ νὰ ὀρίσῃ τὸ καταβληθὸν εἰς χρυσὸν ποσὸν, λόγῳ ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον μέρος.
- (β) Ν' ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς προσθέτου, ὡς ἄνω, παραχωρήσεως ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῶν ἐντὸς τῶν λιμνῶν Ὑλίκης καὶ Παραλίμνης καὶ τῶν ρεόντων πρὸς αὐτάς καὶ ἐξ αὐτῶν ὑδάτων πρὸς τὸν σκοπὸν παραγωγῆς ὑδροηλεκτρικῆς δυνάμεως.
- (γ) Νὰ καθορίσῃ τοὺς ὅρους, ὑφ' οἷς ἡ Ἑταιρεία ὑπεχρεοῦτο νὰ προσφέρῃ πρὸς ἀγορὰν τὰς παραχωρηθείσας εἰς αὐτὴν κατὰ πλήρη κυριότητα καὶ κατ' ἐπικαρπίαν γαίας, ἐξακουμένης ἐκτάσεως 30.000 στρεμμάτων, ἥτις θὰ παρέμενεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῆς κατὰ πλήρη κυριότητα.

9. Τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον ἐξέδοτο τὴν διαιτητικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἥτις ὑπεγράφη τὴν 6ην Ἰουλίου 1925 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τὴν 10ην Αὐγούστου 1925, Αἱ κύρια διατάξεις της εἶναι αἱ ἐξῆς :

- (α) Νὰ καταβάλῃ τὸ Δημόσιον εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσὸν 60.000 λιρῶν, (χρυσῶν) ὡς μερικὴν ἀποζημίωσιν ἔναντι παραίτησως τῆς Ἑταιρείας ἐκ τῆς ἀξιώσεώς της περὶ παραδόσεως εἰς αὐτὴν τῶν παρανόμως καταπατηθέντων ὑπὸ τρίτων 28.427 στρεμμάτων.
- (β) Ἡ Ἑταιρεία νὰ κρατήσῃ, κατὰ πλήρη κυριότητα, ἐπὶ πλεόν τῶν ἀναφερομένων, ὡς ἄνω, εἰς τὰ περὶ ἀρμοδιότητος τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου 30.000 στρεμμάτων, ἀπάσας τὰς γαίας, αἰτνες θὰ παρέμενον ἀπόλητοι μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ὀρισθείσης ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, ἦτοι τὰ ὑπόλοιπα 44.000 στρέμματα, ἀνήκοντα αὐτῇ κατὰ πλήρη κυριότητα καὶ 116.573 στρέμματα ἀνήκοντα αὐτῇ κατ' ἐπιχαρτίαν, διὰ τὰ ὑπόλοιπα 62 ἔτη τῆς ἀρχικῆς εἰς αὐτὴν παραχωρήσεως. Τοῦτο ἐν μέρει ὡς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῇ ὑποχρέωσιν ὅπως παραχωρήσῃ options συνολικῆς ἀσυνήθως μακρᾶς προθεσμίας τριῶν ἔτων, ἐκ περιτροπῆς εἰς τὸ Δημόσιον καὶ τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναφερθεισῶν γαιῶν εἰς τὴν καθορισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου τιμὴν χρυσῶν λιρῶν 980.000 καὶ 1.190.000 εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων.

Σημειοῦται ἐνταῦθα ἰδιαιτέρως

- (I) ὅτι πρὶν ἢ ἰσχύσῃ διὰ τὴν Ἑταιρείαν ἡ ὡς ἄνω διάταξις παρεχώρησεν αὐτῇ χαριστικῶς εἰς τὸ Δημόσιον δύο συνεχεῖς ἐτησίαις παρατάσεις τῆς ὡς ἄνω ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας.
- (II) ὅτι ἡ ἀξία τοῦ δικαιώματος ψιλῆς κυριότητος τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῶν ἄνω 116.573 στρεμμ. διὰ τὰ 62 ἔτη μὲ 6% κατ' ἔτος θὰ ἀνῆρχετο εἰς 23.300 λίρας μόνον.
- (III) ὅτι ἡ Ἑταιρεία ὑπεβλήθη εἰς μεγάλας δαπάνας, ὡς ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῇ παρὰ τοῦ Διαιτ. Δικαστηρίου ὑποχρέωσως ὀροθετήσεως καὶ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς τῶν προσφερομένων εἰς τοὺς Γεωργ. Συνεταιρισμοὺς κλήρων, λόγῳ τῆς μὴ ἔξασκίσεως παρὰ τούτων τῆς πρὸς ἀγορὰν option αὐτῶν (ἴδε παρ. 10 τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως).
- (γ) Ἡ Ἑταιρεία νὰ ἔχῃ τὴν χοῆσιν ἐπὶ 99 ἔτη πάντων τῶν ἐντὸς τῶν λιμνῶν Ὑλίκης καὶ Παραλίμνης καὶ τῶν ρεόντων πρὸς αὐτάς καὶ ἐξ αὐτῶν ὑδάτων πρὸς παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑπὸ καθορισθησομένους ὑπὸ ἐπιτροπῆς εἰδημόνων ὄρους.

10. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου συνεπῶς, ἀπετέλεσε δικαίωσιν τῆς Ἑταιρείας ἐφ' ὅλων τῶν σημείων καὶ θὰ τῆς εἶχεν ἐπιτρέψῃ νὰ ἀξιοποιήσῃ, ἐκτὸς τῶν ἑδαφῶν τῆς προῆν λίμνης, καὶ τὰ εἰρημμένα ὑδροηλεκτρικὰ δικαίωματα, ἐὰν τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον δὲν εἶχεν ἀρνηθῆ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐξ εἰδημόνων ἐπιτροπῆς πρὸς καθορισμὸν τῶν ὄρων, ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἑταιρείαν νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν πρόσθετον ταύτην παραχώρησιν καὶ διὰ τῆς ὁποίας θὰ παρήγοντο περίπου 70 ἑκατομμύρια Ω.Κ.Β. ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐτησίως, ἰσοδυναμοῦντα μὲ ἀντίστοιχον ξένον συνάλλαγμα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν περίπου 50.000 τόννων γαιάνθρακος.

11. Ἐκτὸς τῆς ὡς ἄνω ἐξαιρέσεως ἡ Διαιτητικὴ ἀπόφασις ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ ἐπειδὴ οὐδεμίαν πώλησιν γαιῶν ἐγένετο ἐντὸς τῶν ὁρισθειῶν ἀνατρεπτικῶν προθεσμιῶν, ὡς εἶχον παραταθῆ αὐταὶ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, ἡ Ἑταιρεία ἐγένετο νομίμως κυρία ὀλοκλήρου τῆς γεωργικῆς ἐκτάσεως αὐτῆς.

12. Ἡ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως κανονικῶν σχέσεων δημιουργία τῶν ἀπαιτουμένων προϋποθέσεων, ἐνεθάρρυνε τὴν Ἑταιρείαν νὰ ἐπανεπενδύσῃ εἰς τὴν γῆν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐτησίων κερδῶν αὐτῆς, ἵνα οὕτω ἀναπτυχθῶσιν ἔτι περισσότερον αἱ παραγωγικαὶ δυνατότητες αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς ἀποκτίσεως τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐφοδίων.

13. Λόγῳ ὅμως τοῦ παγκοσμίου πολέμου τοῦ 1939—1945, ἤρχισε νέα περίοδος δυσκολιῶν διὰ τὴν Ἑταιρείαν. Κατὰ τὴν ἐχθρικήν κατοχὴν ἡ διεθνὴς ἀρχή, καθ' ἣν αἱ ἐχθρικαὶ περιορισαὶ ἐτίθεντο ὑπὸ μεσεγγήσιν, δὲν ἐγένετο ἐν προκειμένῳ σεβαστὴ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ Γερμανῶν, οἵτινες διεχειρίσθησαν τὸ κτῆμα ὡς λείαν πολέμου. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Ἑταιρείας μας, μικρὰς σχετικῶς ἐπροξένησαν, οὔτοι ζημίας, κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ὅμως τῶν Γερμανῶν αἱ συμμορίαὶ ΕΛΑΣ—ΕΑΜ εἰσέβαλον εἰς τὸ κτῆμα καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν των εἰς αὐτὸ (διαρκείας περίπου τεσσάρων μηνῶν, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1944 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1945) ἐσκεμμένως κατέστρεψαν καὶ διήρπασαν γεωργικὰ ἐφόδια τῆς Ἑταιρείας ἀξίας περίπου 40.000 λιρῶν, ἀναπληρωθέντα ἔκτοτε, ἀλλὰ φυσικῶ τῷ λόγῳ μὲ πολὺν μεγαλύτεραν δαπάνην. Ἐπίσης αἱ συμμορίαὶ αὐταὶ ἔκοψαν περίπου 150.000 δένδρα τοῦ κτήματος καὶ τὰ μετέφεραν ἀλλαχοῦ ὡς ξυλείαν. Ἐπίσης ἐληλάτησαν τὰς οἰκοδομὰς καὶ ἐπέφερον μεγάλας καταστροφὰς εἰς αὐτάς ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἐγκαταστάσεις τῆς Ἑταιρείας. Κατὰ Φεβρουάριον δὲ τοῦ 1948 κατέστρεψαν τὸν Ὑδροηλεκτρικὸν Σταθμὸν τῆς Ἑταιρείας, εἰς τὴν ἔξοδον τῆς ὑπώρουγος Καρδίτσης, τὸν ὁποῖον ἐπεσκεύασε ἔκτοτε ἡ Ἑταιρεία μὲ δαπάνην 10.000 καὶ πλέον λιρῶν, εἰς ἣν δέον νὰ προστεθῶσι 10.000 λίραι ἀκόμη, δαπανηθεῖσαι διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν δι' ἠλεκτρικοῦ ρεύματος τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῆς, δι' ἄλλων μέσων, μέχρις ἀποπερατώσεως τῆς ἐπισκευῆς τοῦ καταστραφέντος Σταθμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΑΥΤΟΥ.

14. Ἐὰν εἰς τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον τῆς Ἑταιρείας ἐξ 1.300.000 λιρῶν χρυσῶν προστεθῆ καὶ τὸ δαπανηθὲν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος αὐτῆς ποσόν, τὸ συνολικῶς ἐπενδυθὲν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας κεφάλαιον δέον νὰ ὑπολογισθῆ ὑπὲρ τὰς 2.000.000 χρυσᾶς λίρας.

15. Διὰ πολλοὺς λόγους, τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς Ἑταιρείας οὐδέποτε ἐξυπηρετήθη κανονικῶς. Ἡ πλήρης ἀξιοποίησις τῶν γαιῶν τῆς Ἑταιρείας εἶχεν ἐμποδισθῆ ἀπὸ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ ἀπὸ τὰς μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου πλείστας διαφορὰς, μέχρις ὅτου αὐταὶ ἐπελύθησαν ὑπὸ τῆς Διαιτητικῆς Ἀποφάσεως. Μετὰ τὴν Διαιτητικὴν Ἀπόφασιν ἡ Ἑταιρεία ἠδυνήθη τελικῶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἀνευ ἐμποδίων ἐνὸς προγράμματος τελικῆς ἀξιοποιήσεως. Τοῦτο πράγματι ἐξετελέσθη διὰ μεγίστης δαπάνης καὶ ἡ Ἑταιρεία ὑπελόγιζεν εἰς τὴν ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ δυσκόλου τούτου ἔργου ἀνταμοιβὴν τῆς ὅτε, ἀπὸ τοῦ 1933, ἐτέθησαν καταθλιπτικοὶ περιορισμοὶ εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν κερδῶν τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀπὸ δὲ τῆς κηρύξεως τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου τὰ ἐμβάσματα διὰ τὴν ἐξυπηρετήσιν τοῦ κεφαλαίου τῆς ἀπηγορεύθησαν τελείως.

ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ.

16. Ἡ ἀποχέτευσις τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης συντελεῖται διὰ διώρυγος ὑψηλῆς στάθμης μήκους 34 χιλιομέτρων καὶ μὲ ἀποχετευτικὴν ἰκανότητα εἰς τὴν ἀφειρηθῆν αὐτῆς 215 M³ κατὰ δευτερόλεπτον, ἥτις περιζώνει τὸ κτῆμα, δέχεται τὰ ὕδατα ποταμῶν καὶ χειμάρρων, ἅτινα ἐδημιουργοῦν ἄλλοτε τὴν λίμνην καὶ κατενθύνει τὰ ὕδατα ταῦτα διὰ βαθείας διώρυγος καὶ ὑπόρυγος, μήκους ὁμοῦ 4 χιλιομέτρων εἰς τὴν λίμνην Ὑλίκην, ἐκτάσεως περίπου 20 τετραγ. χιλιομέτρων, ἐκεῖθεν δὲ δι' ἄλλης διώρυγος μήκους 2½ χιλιομέτρων εἰς τὴν λίμνην Παραλίμνην, ἐκτάσεως ἴσης περίπου πρὸς ἐκείνην τῆς Ὑλίκης, καὶ τελικῶς διὰ δευτέρας ὑπόρυγος μήκους 1.200 μέτρων εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ στενὸν τῆς Εὐβοίας.

17. Σχεδὸν ὀλόκληρον τὸ κτῆμα εἶναι ἐφωδιασμένον μὲ πυκνὸν σύστημα ἀρδευτικῶν διωρύγων, καὶ τὸ 1)3 περίπου τούτου ἀρδεύεται ἔτησίως ἐκ περιτροπῆς, κυρίως ἐκ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, οὗτινος τὰ ὕδατα προέρχονται ἐκ τῶν θρυλικῶν πηγῶν τῶν «Τριῶν Χαρίτων» μὲ συνεχῆ παροχὴν 3—5 M³ κατὰ δευτερόλεπτον. Δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον, ὡς ἐν παρόδῳ, νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τελειῶς ὁ Μέλας ποταμὸς ἐνεπλουτίσθη ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας μας μὲ διαφόρους ποικιλίας ἰχθύων, τοῦ εἶδους «πέστροφας», εἰσαχθείσας ἐξ Ἀγγλίας.

18. Τὸ συνολικὸν μῆκος τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν διωρυγῶν καὶ χανδάκων τοῦ Κτήματος εἶναι 1.000 χιλιόμετρα περίπου. Ἐπί πλέον ὑπάρχει ἐν τῷ Κτήματι, πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ, ὄδικον δίκτυον 600 χιλιομέτρων περίπου καὶ ἑκατοντάδες γεφυρῶν καὶ φραγμάτων διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν ὑδάτων, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων συντηρεῖται καὶ λειτουργεῖ φροντίδι καὶ δαπάναις τῆς Ἑταιρείας.

ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ

19. Ἡ ἀρχικὴ ἔκτασις τοῦ Κτήματος ἀνήρχετο συνολικῶς εἰς 241.000 στρέμματα. Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἐκτάσεως 1.862 στρέμματα ἐπωλήθησαν ἢ παρεχωρήθησαν εἰς τρίτους ἐπ' ἀνταλλαγῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἔναντι κατακλυσθεισῶν γαιῶν ἐν τῇ λίμνῃ Ἑλίκη, ἐνῶ ἕτερα 28.427 στρέμματα παρεχωρήθησαν, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, δυνάμει τῆς Διαιτητικῆς Ἀποφάσεως, εἰς τὸ Δημόσιον, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαιτήσεων τρίτων. Ἐκ τῆς ἀπομεινούσης ἐκτάσεως 211.000 στρεμμάτων περίπου, περὶ τὰ 194.000 στρέμματα καλλιεργοῦνται, ἐξ ὧν 146.000 στρέμματα ὑπὸ μισθωτῶν καλλιεργητῶν καὶ 48.000 στρέμματα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, ἐνῶ τὸ ἐκ 17.000 στρεμμάτων περίπου ὑπόλοιπον καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν διωρυγῶν, ὁδῶν, ἀλωνίων κ.λ.π. τοῦ Κτήματος.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

20. Ἡ ὡς ἄνω, παρὰ μισθωτῶν καλλιεργητῶν, καλλιεργουμένη ἔκτασις 146.000 στρεμμάτων ἐμισθοῦται εἰς 4.300 περίπου οἰκογενείας καλλιεργητῶν ἐπὶ συνεργατικῆς βίσεως, ἐπὶ ποσοστῷ τῆς παραγωγῆς καὶ ὑπὸ τοὺς κατωτέρω ἀναφερομένους ὄρους :

21. *Μισθώματα καὶ Δικαιώματα.* Τὰ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας εἰσπραττόμενα μισθώματα καὶ δικαιώματα εἶναι τὰ κάτωθι :

- (α) *Διὰ Δημητριακὰ καὶ Ὕσπρια.*—Τὰ μισθώματα καὶ δικαιώματα διὰ δημητριακὰ καὶ Ὕσπρια ἀνέρχονται εἰς 29—32 % τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς, ἐξ ὧν 18—21 % (ἀναλόγως πρὸς τὴν ποιότητα τῆς γῆς ἐκάστου καλλιεργητικοῦ τμήματος) διὰ μίσθωμα, καὶ 11 % διὰ δικαιώματα—ἤτοι διὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας παρεχομένας ὑπηρεσίας διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν διωρυγῶν καὶ χανδάκων, τῶν ὁδῶν, γεφυρῶν καὶ φραγμάτων, καὶ τῶν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, ὡς καὶ διὰ τὴν διανομὴν τῶν ἀρδευτικῶν ὑδάτων, πληρωμὴν ἀγροφυλάκων, διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῆς παραγωγῆς τῶν καλλιεργητῶν καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ἀπὸ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΑΥΤΟΥ.

14. Ἐὰν εἰς τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον τῆς Ἑταιρείας ἔξ 1.300.000 λιρῶν χρυσῶν προστεθῆ καὶ τὸ δαπανηθὲν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος αὐτῆς ποσόν, τὸ συνολικῶς ἐπενδυθὲν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας κεφάλαιον δέον νὰ ὑπολογισθῆ ὑπὲρ τὰς 2.000.000 χρυσᾶς λίρας.

15. Διὰ πολλοὺς λόγους, τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς Ἑταιρείας οὐδέποτε ἐξυπηρετήθη κανονικῶς. Ἡ πλήρης ἀξιοποίησις τῶν γαιῶν τῆς Ἑταιρείας εἶχεν ἐμποδισθῆ ἀπὸ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ ἀπὸ τὰς μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου πλείστας διαφορὰς, μέχρις ὅτου αὐταὶ ἐπελύθησαν ὑπὸ τῆς Διαιτητικῆς Ἀποφάσεως. Μετὰ τὴν Διαιτητικὴν Ἀπόφασιν ἡ Ἑταιρεία ἠδυνήθη τελικῶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἄνευ ἐμποδίων ἐνὸς προγράμματος τελικῆς ἀξιοποιήσεως. Τοῦτο πράγματι ἐξετελέσθη διὰ μεγίστης δαπάνης καὶ ἡ Ἑταιρεία ὑπελόγιζεν εἰς τὴν ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ δυσκόλου τούτου ἔργου ἀνταμοιβὴν τῆς ὅτε, ἀπὸ τοῦ 1933, ἐτέθησαν καταθλιπτικοὶ περιορισμοὶ εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν κερδῶν τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀπὸ δὲ τῆς κηρύξεως τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου τὰ ἐμβάσματα διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κεφαλαίου τῆς ἀπηγορεύθησαν τελείως.

ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ.

16. Ἡ ἀποχέτευσις τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης συντελεῖται διὰ διώρυγος ὑψηλῆς στάθμης μήκους 34 χιλιομέτρων καὶ με ἀποχετευτικὴν ἰκανότητα εἰς τὴν ἀφιετηρίαν αὐτῆς 215 M³ κατὰ δευτερόλεπτον, ἣτις περιζώνει τὸ κτῆμα, δέχεται τὰ ὕδατα ποταμῶν καὶ χειμάρρων, ἅτινα ἐδημοσύρουν ἄλλοτε τὴν λίμνην καὶ κατευθύνει τὰ ὕδατα ταῦτα διὰ βαθείας διώρυγος καὶ ὑπόρυγος, μήκους ὁμοῦ 4 χιλιομέτρων εἰς τὴν λίμνην Ὑλίκην, ἐκτάσεως περίπου 20 τετραγ. χιλιομέτρων, ἐκεῖθεν δὲ δι' ἄλλης διώρυγος μήκους 2 1/2 χιλιομέτρων εἰς τὴν λίμνην Παραλίμνην, ἐκτάσεως ἴσης περίπου πρὸς ἐκείνην τῆς Ὑλίκης, καὶ τελικῶς διὰ δευτέρας ὑπόρυγος μήκους 1.200 μέτρων εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ στενὸν τῆς Εὐβοίας.

17. Σχεδὸν ὀλόκληρον τὸ κτῆμα εἶναι ἐφοδιασμένον με πυκνὸν σύστημα ἀρδευτικῶν διωρύγων, καὶ τὸ 1)3 περίπου τούτου ἀρδεύεται ἐτησίως ἐκ περιτροπῆς, κυρίως ἐκ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, οὗτινος τὰ ὕδατα προέρχονται ἐκ τῶν θρυλικῶν πηγῶν τῶν «Τριῶν Χαρίτων» με συνεχῆ παροχὴν 3—5 M³ κατὰ δευτερόλεπτον. Δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον, ὡς ἐν παρόδῳ, νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τελευταίως ὁ Μέλας ποταμὸς ἐνεπλουτίσθη ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας μας με διαφόρους ποικιλίας ἰχθύων, τοῦ εἶδους «πέστροφας», εἰσαχθείσας ἐξ Ἀγγλίας.

18. Τὸ συνολικὸν μῆκος τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν διωρυγῶν καὶ χανδάκων τοῦ Κτήματος εἶναι 1.000 χιλιόμετρα περίπου. Ἐπὶ κλέον ὑπάρχει ἐν τῷ Κτήματι, πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ, ὀδικὸν δίκτυον 600 χιλιομέτρων περίπου καὶ ἑκατοντάδες γεφυρῶν καὶ φραγμάτων διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν ὑδάτων, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων συντηρεῖται καὶ λειτουργεῖ φροντίδι καὶ δαπάναις τῆς Ἑταιρείας.

ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ

19. Ἡ ἀρχικὴ ἔκτασις τοῦ Κτήματος ἀνήρχετο συνολικῶς εἰς 241.000 στρέμματα. Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἔκτάσεως 1.862 στρέμματα ἐπωλήθησαν ἢ παρεχωρήθησαν εἰς τρίτους ἐπ' ἀνταλλαγῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐναντι κατακλυσθεισῶν γαιῶν ἐν τῇ λίμνῃ Ὑλίκῃ, ἐνῶ ἕτερα 28.427 στρέμματα παρεχωρήθησαν, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγχθη, δυνάμει τῆς Διαιτητικῆς Ἀποφάσεως, εἰς τὸ Δημόσιον, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαιτήσεων τρίτων. Ἐκ τῆς ἀπομενούσης ἔκτάσεως 211.000 στρεμμάτων περίπου, περὶ τὰ 194.000 στρέμματα καλλιεροῦνται, ἐξ ὧν 146.000 στρέμματα ὑπὸ μισθωτῶν καλλιεργητῶν καὶ 48.000 στρέμματα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, ἐνῶ τὸ ἐκ 17.000 στρεμμάτων περίπου ὑπόλοιπον καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν διωρυγῶν, ὀδῶν, ἀλωνίων κ.λ.π. τοῦ Κτήματος.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

20. Ἡ ὡς ἄνω, παρὰ μισθωτῶν καλλιεργητῶν, καλλιερομένη ἔκτασις 146.000 στρεμμάτων ἐκμισθοῦται εἰς 4.300 περίπου οἰκογενείας καλλιεργητῶν ἐπὶ συνεργατικῆς βάσεως, ἐπὶ ποσοστῷ τῆς παραγωγῆς καὶ ὑπὸ τοῦς κατωτέρω ἀναφερομένους ὅρους :

21. **Μισθώματα καὶ Δικαιώματα.** Τὰ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας εἰσπραττόμενα μισθώματα καὶ δικαιώματα εἶναι τὰ κάτωθι :

(α) **Διὰ Δημητριακὰ καὶ Ὕσπρια.**—Τὰ μισθώματα καὶ δικαιώματα διὰ δημητριακὰ καὶ ὕσπρια ἀνέρχονται εἰς 29—32 % τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς, ἐξ ὧν 18—21 % (ἀναλόγως πρὸς τὴν ποιότητα τῆς γῆς ἐκάστου καλλιεργητικοῦ τμήματος) διὰ μίσθωμα, καὶ 11 % διὰ δικαιώματα—ἴτοι διὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας παρεχομένης ὑπηρεσίας διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν διωρυγῶν καὶ χανδάκων, τῶν ὀδῶν, γεφυρῶν καὶ φραγμάτων, καὶ τῶν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, ὡς καὶ διὰ τὴν διανομὴν τῶν ἀρδευτικῶν ὑδάτων, πληρωμὴν ἀγροφυλάκων, διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῆς παραγωγῆς τῶν καλλιεργητῶν καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ἀπὸ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας κλπ.

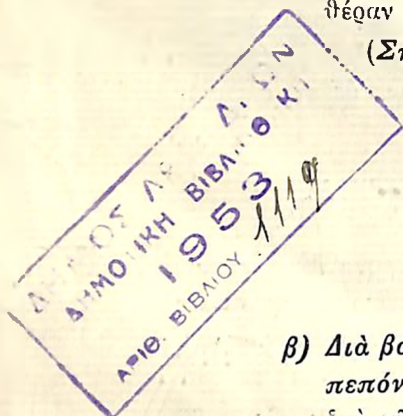
Ἡ δαπάνη τῶν, ὡς ἄνω, ὑπηρεσιῶν ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τῶν, ὡς ἄνω, δικαιωμάτων. Πράγματι τὸ ἐτήσιον κόστος τῶν ἐν λόγῳ ὑπηρεσιῶν ὑπερβαίνει κατὰ μέσον ὄρον τὰ δύο τρίτα τῆς ἀξίας τῶν εἰς τὴν Ἑταιρείαν καταβαλλομένων μισθωμάτων καὶ δικαιωμάτων, οὕτω δὲ ἀπομένει εἰς τὴν Ἑταιρείαν μόνως 10 % τῆς παραγωγῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων διαχειρίσεως, ὡς καὶ βαρῶν κεφαλαίου αὐτῆς, φορολογίας κ.λ.π. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι τελείως ἀνεπαρκὲς καὶ δύναται νὰ καλυφθῇ μόνον ἐκ τῶν μεγαλύτερων εισοδημάτων, ἅτινα ἀποφέρει εἰς τὴν Ἑταιρείαν ἢ αὐτοκαλλιέργεια μέρους τῶν γαιῶν της, περὶ ἧς ἢ παράγραφος 28 κατωτέρω. Ἐὰν ἐξέλιπεν ἡ αὐτοκαλλιέργεια ἢ μόνη ἀπομένουσα λύσις θὰ ἦτο νὰ αὐξήσῃ ἡ Ἑταιρεία σημαντικῶς τὰ χαμηλὰ μισθώματα καὶ δικαιώματα, ἅτινα εἰσπράττει ἐκ τῆς μισθώσεως τῶν ὑπολοίπων γαιῶν της, τοῦτο ὅμως ἡ Ἑταιρεία αἰσθάνεται ὅτι ἤθελε μᾶλλον προκαλέσῃ δυσαρέσκειαν καὶ ὅτι δὲν θὰ ἦτο σύμφωνον πρὸς τὴν πεφωτισμένην φιλελευθέραν γεωργικὴν πολιτικὴν αὐτῆς.

(**Σημ.** Ὅταν ὁ θερισμὸς καὶ ὁ ἀλωνισμὸς γίνονται διὰ θεριζοαλωνιστικῶν μηχανῶν τῶν καλλιεργητῶν, ἐκπίπτει ἐκ τοῦ ἄνωτέρω ποσοστοῦ τῶν δικαιωμάτων 5 %.

Τὸ ἄχυρον διανέμεται μεταξὺ τῶν καλλιεργητῶν καὶ τῆς Ἑταιρείας κατ' ἀναλογίαν περίπου δύο τρίτων ὑπὲρ τῶν καλλιεργητῶν καὶ ἑνὸς τρίτου ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας).

β) Διὰ βάμβακα καὶ διαφόρους ἄλλας ὀψίμους σποράς, ὡς πεπόνια, τριφύλλιον, κρεμμύδια κλπ. — Τὰ εἰσπραττόμενα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας μισθώματα εἶναι 11 ὀκάδες βάμβακος κατὰ στρέμμα, διὰ μὴ ἀρδευομένας γαίας, καὶ 21—26 ὀκάδες δι' ἀρδευομένας, ἀναλόγως πρὸς τὴν ποιότητα τῆς γῆς ἐκάστου καλλιεργητικοῦ τμήματος, εἰς ταῦτα δὲ προστίθενται διὰ δικαιώματα 2 ὀκάδες βάμβακος διὰ τὰς μὴ ἀρδευομένας γαίας καὶ 4 ὀκάδες διὰ τὰς ἀρδευομένας, ἢτοι συνολικῶς τὰ μισθώματα καὶ δικαιώματα ἀνέρχονται εἰς 23 — 30 ὀκάδας βάμβακος κατὰ στρέμμα.

(**Σημ.** Ἡ Ἑταιρεία, εἰς περίπτωσιν πτωχῆς ἀποδόσεως τῆς παραγωγῆς, ἐνεργεῖ, κατὰ τὴν κρίσιν της καὶ κατόπιν ἀντικειμενικῆς ἐξετάσεως, ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω μισθωμάτων καὶ δικαιωμάτων, μὲ μέτρον ὅπως τὸ σύνολον τούτων μὴ ὑπερβαίῃ τὸ τρίτον τῆς παραγωγῆς).

22. Δύναται νὰ λεχθῆ, ἄνευ φόβου ἀντικρούσεως, ὅτι οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐδαμοῦ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐκμισθοῦνται γαῖαι ἔναντι τῶν χαμηλῶν μισθωμάτων καὶ ὑπὸ τῶν εὐμενεῶν ὄρων ὡς οἱ, ὡς ἄνω, ἀναφερόμενοι. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν ἱκανοποίησιν καὶ φιλικὴν στάσιν τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν καλλιεργητῶν ἔναντι τῆς Ἑταιρείας.

23. Ἐπὶ πλέον διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ αὐξήσις καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν ὑπὸ τῶν μικρῶν καλλιεργητῶν καλλιεργουμένων γαιῶν, ἡ Ἑταιρεία διέθεσε καὶ διαθέτει μέγα ποσοστὸν τῶν γεωργικῶν αὐτῆς ἐλκυστήρων μετὰ τῶν συναφῶν ἄλλων μηχανημάτων, πρὸς περιοδικὰς βαθεῖας ἀρόσεις τῶν γαιῶν τῶν καὶ τοὺς βοηθεῖ ποικιλοτρόπως διὰ τῆς παροχῆς εἰς τιμὴν κόστους διαλεγμένου καθαροῦ καὶ ἀπολυμασμένου σπόρου, λιπασμάτων κλπ. Ἡ Ἑταιρεία δηλονότι δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἐκμίσθωσιν τῶν γαιῶν τῆς ἀλλὰ συνεργάζεται στενῶς μετὰ τῶν καλλιεργητῶν τῆς διὰ τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν, ἀποβλέπουσα οὕτω εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀμοιβίου συμφέροντος αὐτῆς τε καὶ τῶν καλλιεργητῶν τῆς.

24. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν καλλιεργητῶν τῆς Ἑταιρείας, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ἀνέρχεται, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, εἰς 4.300 οἰκογενεῖας, προέρχεται ἐκ 55 κομποπόλεων καὶ χωριῶν, γειτονευόντων πρὸς τὴν Κωπαῖδα. Τὰ αὐτὰ χωρία καὶ κομποπόλεις παρέχουσι σχεδὸν τὸ σύνολον τῶν ἀναγκαίων ἐργατικῶν χειρῶν διὰ τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ἐν γένει διαχείρισιν τοῦ Κτηματος τῆς Ἑταιρείας, ἔναντι ἀμοιβῆς ἀνερχομένης ἤδη συνολικῶς εἰς ποσὸν ἄνω τῶν 12 δισεκατομμυρίων Δραχμῶν ἑτησίως.

25. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, εἶναι φυσικὸν τὸ ὅτι ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι καὶ ἀμερόληπτοι παρατηρηταὶ διαπιστώνουσιν ὅτι τὸ κτῆμα τῆς Ἑταιρείας ἀποτελεῖ ὀρθολογιστικῶς ἰσορροπημένην οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν μονάδα, διὰ τῆς διατηρήσεως ὀρθῆς ἀναλογίας μεταξὺ καλλιεργητῶν καὶ γεωργικῶν ἐργατῶν. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐξασφαλίζεται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἀνάθεσις τῆς καλλιεργητικῆς πρωτοβουλίας εἰς ἱκανοὺς καλλιεργητὰς πρὸς ὄφελος τῆς παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀποφυγὴ ἀνεργίας διὰ παροχῆς γεωργικῆς ἐργασίας εἰς ἐργάτας γῆς, ἔναντι δικαίας ἀμοιβῆς.

26. Ἡ μεγίστη αὐτῆ συμβολὴ τῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν τῆς περιφερείας ἀποτελεῖ, φυσικῶ τῶ λόγῳ, σπουδαιότατον στοιχεῖον διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικῶ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων. Ἀπόδειξιν τούτου ἀποτελεῖ ἡ βελτίωσις τοῦ τύπου καὶ τῆς ποιότητος τῶν κατὰ τὰ πρόσφατα ἔτη ἀνεγερθεῖσῶν οἰκιῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν γειτονευόντων πρὸς τὴν Κωπαῖδα χωριῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι καλλιεργηταὶ τῆς Ἑταιρείας.

27. Ἐν τέλει δύναται νὰ τονισθῆ ὅτι, χάρις εἰς τὴν, ὡς ἄνω, ἐκτιθεμένην δρασιν τῆς Ἑταιρείας αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν καλλιεργητῶν αὐτῆς εἶναι ὁμαλώταται. Ὑπάρχουσαν βεβαίως ἐνίοτε μικροδια-

φοραί, αίτινες είναι φυσικόν νά εμφανίζονται ἀπό καιροῦ εἰς καιρόν μεταξὺ τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς κοινήν προσπάθειαν, ταύτας ὅμως ἡ Ἑταιρεία προσπαθεῖ νά ικανοποιῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἀκριβοδικαίως, ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων περιπτώσεων.

ΑΥΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

28. Πρὸ εἴκοσι περίπου ἔτων, ἐπειδὴ πολλοὶ καλλιεργηταὶ τῶν πτωχότερων ἔδαφῶν τῆς ἀποξηρανθείσης λίμνης εἶχον βαιμηθὸν ἐγκαταλείψει τὰς ὑπὸ μίσθωσιν γαίας αὐτῶν, ὧν συνολικῶς ἡ ἔκτασις ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος 1931 εἰς 50,000—60,000 στρέμματα, ἡ Ἑταιρεία, ἵνα μὴ παραμεινωσιν αἱ γαῖαι αὐταὶ ἀκαλλιεργηταὶ καὶ μὴ παραγωγικαί, ἐσκέφθη νά λάβῃ τότε τὰ κατάλληλα μέτρα, πρὸς ὄφελος οὐ μόνον αὐτῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας, διὰ τῆς καλλιεργείας αὐτῶν ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας. Ἡ σκέψις μάλιστα αὕτη θερμοῦς ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, μὲ ὅλον τὸ κύρος τῆς προσωπικότητός του, καὶ ὅστις, ἔχων ἐπίσης ὑπ' ὄψει τὴν τότε γενικὴν εἰς τὸν κόσμον οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ ἀποβλέπον εἰς τὸ νά καταβληθῇ ἡ ἀνωτάτη δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὴν αὔξησιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἐπροθυμοποιήθη νά προσφέρῃ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρείαν μας, διὰ τῆς παροχῆς δανείου πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαζούντων μηχανημάτων καὶ ἄλλων ἐφοδίων, μὲ τὴν προοπτικὴν ὅπως οὐ μόνον ἐπαναληφθῇ ἡ διακοπεῖσα καλλιεργεῖα τῶν ἐν λόγῳ ἐγκαταλελειμμένων γαιῶν ἀλλ' ἐπὶ πλέον ὅπως, διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἐνεργηθησομένης αὐτοκαλλιεργείας, ἀποτελέσωσιν αὐταὶ μόνιμον παράδειγμα διὰ τοὺς ἄλλους καλλιεργητὰς τῆς Κοπαΐδος καὶ ὅλης τῆς Χώρας. Τῆς γενναιοδωροῦ ταύτης προσφορᾶς ὅμως τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἡ Ἑταιρεία μας δὲν ἐπωφελήθη, προτιμήσασα νά ἀναλάβῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς μέσων τὴν ἀξιοποίησιν τῶν γαιῶν τούτων. Καὶ πράγματι ἡ Ἑταιρεία ἀνέλαβε μόνη τὴν προσπάθειαν ταύτην, ἣν καὶ ἔφερον εἰς πέρας ἐπὶ μεγίστη αὐτῆς δαπάνῃ. Ἡ ἀναληφθεῖσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἔκτασις, ἡ καὶ ἤδη αὐτοκαλλιεργουμένη παρ' αὐτῆς ἐπὶ 20 περίπου ἔτη, ἀνέρχεται εἰς 48.000 περίπου στρέμματα, ἀναλογοῦνται εἰς τὸ ἕν τέταρτον περίπου τῆς συνολικῶς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως τοῦ κτήματος.

29. Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τοῦ οὕτως ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας δημιουργηθέντος παραδείγματος εἰς τὰ πρῶτα πτωχὰ ἔδαφη αὐτῆς, εἶναι ὅτι καὶ ἄλλοι καλλιεργηταί, διαθέτοντες τὰ ἀπαιτούμενα οἰκονομικὰ καὶ εἰς σύγχρονον γεωργικὸν ἐξοπλισμὸν μέσα, ἐπέσθησαν νά ἀναλάβουν τὸ ὑπόλοιπον τῶν, ὡς ἀνωτέρω, ἐγκαταλελειμμένων γαιῶν εἰς διαφύρους τοποθεσίας τοῦ κτήματος, συνολικῆς ἐκτάσεως περίπου 6.000 στρεμμάτων. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς δράσεως τῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν ὀλίγων τούτων καλλιεργητῶν

μεγάλων σχετικῶς ἐκτάσεων, ἢ παραγωγή συνολικῶς τῶν γαιῶν ἠϋξήθη σημαντικῶς.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ

30. Ἡ ἔτησία παραγωγή τοῦ κτήματος ἀνέρχεται περίπου εἰς 20.000 τόννους δημητριακῶν (κυρίως σίτου), 6.000 τόννους συσπόρου βάμβακος καὶ 1.000 τόννους φασολίων, ρεβυνθίων καὶ ἄλλων ὄσπριων. Ἐπιπροσθέτως περίπου 80.000 πρόβατα, 3.000 ἀγελάδες, 5.000 ἵπποι καὶ ἡμίονοι καὶ 30.000 ἰνδιάνοι (γαλιὰ) βόσκουν ἐπὶ τοῦ κτήματος.

31. Ἡ ἀξία τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τοῦ κτήματος τῆς Ἑταιρείας ἀνέρχεται ἤδη εἰς στρουγγύλους ἀριθμοὺς εἰς δραχμὰς 85 δισεκατομμύρια ἔτησίως, ἦτοι, μὲ τὴν παρῶσαν τιμὴν συναλλάγματος, εἰς χαρτίνας λίρας Ἀγγλίας 2.000.000 περίπου, οὕτω δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἐξοικονομεῖ ἰσόποσον ξένον συνάλλαγμα, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν οἰωνδήποτε σχετικῶς ἀσημάντων ποσῶν συναλλάγματος, χορηγοῦμένων ἢ τυχόν χορηγηθισομένων εἰς τὴν Ἑταιρείαν διὰ τὴν προμήθειαν μηχανημάτων, πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ κτήματός της, ἢ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς.

ΕΠΙΣΗΜΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

32. Παρὰ τὴν σημαντικωτάτην ταύτην συμβολὴν τῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τῆς Χώρας, ἠσκήθη τελευταίως ἐν τῇ Βουλῇ σοβαρὰ πίεσις ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Ἑταιρείαν Νόμος, ὅστις ἀντίκειται ἀμέσως εἰς τὰ συμβατικά δικαιώματα, ἅτινα παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Ἑταιρείαν, δυνάμει τῶν σχετικῶν Νόμων καὶ Συμβάσεων. Ὁ Νόμος οὗτος, ἐὰν ἠθέλεν ἐφαρμοσθῆν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑταιρείας, οὐχὶ μόνον θὰ παρεβίαζε τὰ δικαιώματα αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔβλαπτε σοβαρῶτα τὴν παραγωγικὴν δρᾶσιν της.

33. Ὁ ὡς ἄνω ἀναφερόμενος Νόμος εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθμ. 327]1947 «Περὶ Ἀναγκαστικῆς Μισθώσεως Γαιῶν» δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας γαιῶν μισθωτὰς τῆς ἐκλογῆς του, οἵτινες θέλουν καταβάλλει μισθώματα εἰς εἶδος, μὴ δυνάμενα νὰ ὑπερβοῦν τὸ 10% τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς, ἐνῶ, κατὰ μακρὰν καὶ γενικὴν συνήθειαν εἰς τὴν Χώραν, τὰ τοιαῦτα μισθώματα κυμαίνονται μεταξὺ 30 — 50% ἀναλόγως τῆς ποιότητος τῆς γῆς καὶ τοῦ εἴδους τῆς μισθωτικῆς σχέσεως (κοληγητικῆς ἢ ἄλλης). Εἰς τὴν περίπτωσιν ἀποξηρανθεισῶν γαιῶν, ὡς αἱ γαῖαι τοῦ Κωπαϊδικοῦ κτήματος, ὁ αὐτός Νόμος προβλέπει ὅτι τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ μισθώματος δύναται ν' ἀνέλθῃ εἰς 12%, τοῦ ἐπὶ πλέον 2% προοριζομένου προφανῶς νὰ καλύψῃ τὰς δαπάνας συντηρήσεως τῶν ἔργων, ἐνῶ ἡ Ἑταιρεία δαπανᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πλέον τῶν δύο τρίτων τῶν ὑπὸ τῶν καλλιεργητῶν καταβαλλομένων αὐτῇ μισθωμάτων καὶ δικαιωμάτων, ἦτοι πλέον τοῦ 20% τῆς παραγωγῆς.

34. Τοιαύτη πράγματι είναι η αναγκαία δαπάνη διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν διαχείρισιν καὶ συντήρησιν ἀποστραγγισθεῖσων γαιῶν. Ὅπου προβλέπονται κατώτεροι δαπάναι δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐπέλθῃ ζημία εἰς τὴν γῆν, καὶ συνεπῶς ἐλάττωσις τῆς παραγωγῆς. Πρὸς ἀντιμετώπισιν ὅμως τῶν ἐν λόγῳ δαπανῶν ὁ Νόμος προβλέπει ὅτι ὁ ἰδιοκτῆτης θὰ λαμβάνῃ μόνον 12% τῆς παραγωγῆς ἐναντι τοῦ 20% καὶ πλέον, ὅπερ ἡ Ἑταιρεία δαπανᾷ διὰ τὰς ἐν παραγράφῳ 21 (α), ὡς ἄνω, ἀναφερομένας ὑπηρεσίας, ἄς προσφέρει εἰς τοὺς καλλιεργητάς της, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ γίνεται οὐδεμία πρόβλεψις διὰ τὰς διαχειριστικὰς καὶ ἄλλας γενικὰς δαπάνας ἢ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐπενδυθέντος διὰ τὴν ἀποξήρανσιν κεραιαίου.

35. Ὑποβάλλεται ὅθεν ἡ γνώμη ὅτι, προκειμένου τοῦλάχιστον περὶ ἀποστραγγισθεῖσων γαιῶν, ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἔδει νὰ εἶναι οὐχὶ ὁ ὑπερβολικὸς προσδιορισμὸς χαμηλῶν μισθωμάτων, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἐνθάρρυνσις τοῦ ἰδιοκτῆτου τοιούτων γαιῶν ὅπως δαπανᾷ πρὸς συντήρησιν των ὅσα εἶναι ἀνάγκη διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ ἀνώτατον ὄριον παραγωγικῆς ἰκανότητος.

36. Ἐκτὸς τούτου, ὁ, ὡς ἄνω, Νόμος, οὐχὶ μόνον θὰ ἐστέρει τὸν ἰδιοκτῆτην ἀποστραγγισθεῖσων γαιῶν ἐπαρκοῦς εἰσοδήματος διὰ τὴν συντήρησιν τούτων, ἀλλὰ :

- α) Θὰ ἐδημιούργει προνομιούχον τάξιν τῶν νέων ἀναγκαστικῶν μισθωτῶν, ἢ θὰ ἐμείωνε ὅλα τὰ μισθώματα εἰς τὸ καταστροφικὸν ἐπίπεδον τῶν διὰ τοὺς ἀναγκαστικὸς μισθωτὰς καθωρισθέντων τοιούτων, καὶ
- β) Θὰ ἤνοιγε τὴν καλλιεργητικὴν θύραν εἰς ἀπείρους ἢ ἀνικάνους καλλιεργητάς, οἵτινες μόνον συνεπεία τοῦ παραλόγως χαμηλοῦ μισθώματος θὰ κατῴρθουν νὰ προσπορισθοῦν ὠφέλειαν ἐκ τῆς γῆς, ὅσονδῆποτε πλημμελῶς καὶ ἂν τὴν ἐκαλλιέργουν, ἐνῶ ἡ τάξις αὕτη χρησιμοποιεῖται παραγωγικώτερον εἰς γεωργικὰς ἐργατικὰς ἐργασίας.

37. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑταιρείας Λίμνης Κωπαΐδος, ὁ ὡς ἄνω Νόμος, ἐὰν ἐφηρμοζέτο, θὰ ἀπετέλει μονομερῆ καί, ὡς ἐκ τούτου, ἀνθαίρετον ἀνάληψιν ὑπὸ τοῦ Κράτους δικαιωμάτων, ἀντιθέτων πρὸς τὸ γράμμα καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ἐν ἰσχύϊ Νόμων καὶ Συμβάσεων. Τοῦτο εἶναι τόσον ἀληθές, ὥστε ἡ ὑπὸ τὸν Πρωθυπουργὸν Σοφοῦλην Κυβέρνησις, ἣτις καὶ εἶχεν εἰσηγηθῆ τὸν ἐν λόγῳ Νόμον, ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς, δι' ἐπιστολῆς, ὑπ' ἀριθ. 3762)6422 τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1947, τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ Οἰκονομικοῦ Συντονισμοῦ πρὸς τὸν Ἐμπορικὸν Σύμβουλον τῆς Βρετανικῆς Πρεσβείας, ὅτι ὁ Νόμος «Περὶ Ἀναγκαστικῆς Μισθώσεως Γαιῶν» δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑταιρείας καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν κατοχύρωσιν τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, διὰ μεταγενεστέρας δὲ ἐπι-

στολή, ὑπ' ἀριθ. 5401 τῆς 24ης Ἰουνίου 1947, ἀνεγνώρισεν ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐρημνεῖαν, δικαιώματα κτηθέντα δυνάμει εἰδικῶν Νόμων (τουτέστι Νόμων ὡς ἐκεῖνοι ἐξ ὧν ἔλκει τὰ δικαιώματά της ἡ Ἑταιρεία) δὲν θίγονται ὑπὸ ἄλλων γενικῶν ἢ εἰδικῶν Νόμων, μὴ καταγωγούτων ρητῶς τὰ τοιαῦτα δικαιώματα καὶ ὅτι, συνεπῶς, τὰ δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας δέον νὰ θεωρηθοῦν ὡς ὀριστικῶς κατοχυρωμένα, καὶ ἀνέλαβε νὰ διασαφηνίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τῆς εἰσηγήσεως σχετικοῦ Νόμου. Μέχρι σήμερον ὁμως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ὡς ἄνω ἀναληφθεῖσαν ὑποχρέωσιν.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

38. Τέλος πρέπει νὰ ἐννοηθῇ πλήρως ὅτι, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ κτήματος Κωπαΐδος, συνεπεία τῆς ἀλληλοεξαγογῆσεως τοῦ ἐκτεταμένου δικτύου τῶν ἐξυπηρετούντων τὸ κτήμα ἀρδευτικῶν καὶ ἀποστραγγιστικῶν ἔργων, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τοῦ ἐδάφους, ὑπερ, λόγω τοῦ ποσῶδου αὐτοῦ, ἀπαιτεῖ τὴν διὰ διηθήσεως ἀρδενσιν ἐπὶ τοῦ πλείστου τῆς ἐκτάσεως κατὰ μεγάλας ἐδαφικὰς μονάδας καὶ ἐκ περιτροπῆς ἂνὰ τριετίαν, δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ὑπαρξῆς μικρῶν ἀνεξαρτήτων ἰδιοκτητῶν ἐκτάσεων, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἐπιτακτικῶς ὅπως συντηρῶνται τὰ ἀποστραγγιστικά καὶ ἀρδευτικά ἔργα καὶ αἱ καλλιέργειαι ὀρίζονται καὶ διευθύνονται ὑπὸ ἐνὸς καὶ μόνου κεντρικοῦ ὀργανισμοῦ, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ νὰ διοικῆται τὸ κτήμα ἐν τῷ συνόλῳ του. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ ἀπόψεις αὐταὶ ἐπέδρασαν εἰς τοὺς Κωπαΐδικούς μισθωτάς, ὅταν τὸ 1925 - 1928 ἠρνήθησαν οὗτοι τὴν προσφορὰν, ἣτις τοὺς ἐγένετο, δυνάμει τῆς Διαιτητικῆς ἀποφάσεως, ὅπως ἀγοράσουν τοὺς παρ' αὐτῶν καλλιεργουμένους κλήρους, εἴτε ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς συστάσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν εἴτε μέσῳ τοῦ Κράτους. Φυσικῆ ὅθεν συνέπεια τῶν ὡς ἄνω εἶναι ὅπως ἡ διαχείρισις τοῦ κτήματος ἀνήκει εἰς ἐνιαῖον κεντρικὸν ὀργανισμόν, εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἐὰν ὁ ὀργανισμὸς οὗτος θὰ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος ἢ ἡ Ἑταιρεία. Ἀλλ' ἂν τὸ Δημόσιον ἐπιθυμῆ νὰ ὑπεισέλθῃ τοῦτο εἰς τὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς Ἑταιρείας, θὰ πρέπει νὰ πράξῃ τοῦτο δι' ἀγορᾶς καὶ ὑπὸ συμφωνηθησομένους ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὅρους καὶ οὐχὶ διὰ τῆς εἰσηγήσεως ἀντιθέτων πρὸς τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας νομοθετικῶν μέτρων. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ Ἑταιρεία εἶναι ἐτοίμη νὰ ἐξετάσῃ, ἐν πνεύματι συνδιαλλαγῆς, πᾶσαν γενησομένην ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως λογικὴν προσφορὰν ἐξαγορᾶς τοῦ κτήματος, ὑπὸ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ὅτι τὸ συμφωνηθησόμενον τυχὸν τίμημα θέλει καταβληθῆ εἰς Λίρας στεργλίνας καὶ ἐν Λονδίῳ, δεδομένου ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι Βρεταννικὴ ἐπιχείρησις, μὲ τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λονδίῳ καὶ μὲ ὀλόκληρον τὸ κεφάλαιόν της εἰς λίρας στεργλίνας.

39. Οιαδήποτε μονομερῆ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς ἐπιβολὴν ἀναγκαστικῶν μισθωτῶν εἰς τὴν Ἑταιρείαν Λιμνῆς Κωπαΐδος ἢ πρὸς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν γαιῶν τῆς, ἢ οἰαδήποτε μέτρα, θίγοντα καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας, ἠθελον ὑποσκάψῃ σοβαρῶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰδιοκτησίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ἠθελον ἀποθαρρύνῃ τὴν ἐπένδυσιν κεφαλαίων ἐν αὐτῇ. Τοιαῦτα μέτρα, συχνότατα ἐπισήμως συζητούμενα καὶ διαφημιζόμενα, θὰ ἐξέθετον τὴν Κυβέρνησιν, οὐχὶ μόνον ὡς ἐπιδιώκουσαν νὰ γίνῃ ἀνεξέλεγκτος κύριος τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, χωρὶς νὰ καταβάλλῃ τὴν δέουσαν ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς καταφανῶς παραβαίνουσιν τὰς συμβατικὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Τοῦτο δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐπιδράσῃ καταστρεπτικῶς ἐπὶ τῆς πίστεως τοῦ Κράτους, εἰς στιγμὴν μάλιστα, καθ' ἣν ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακείου ἀπαιτεῖ πλέον ἢ ποτὲ τὴν ἐπένδυσιν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, τόσον Ἑλληνικῶν ὅσον καὶ ξένων, διὰ τὴν βαθμιαίαν ἀνασυγκρότησιν τῆς Χώρας.

40. Ἡ δικαιολογία, ἣτις ἐνίοτε προβάλλεται, διὰ τὴν υἱοθέτησιν τοιούτων μέτρων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ὅτι αἱ παρούσαι συνθήκαι ἀναγκάζουν αὐτὴν νὰ καταφύγῃ εἰς ταῦτα διὰ λόγους κοινωνικοῦς, μολονότι εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὴν ὡς ἄνω, ἀναφερθεῖσαν γεωργικὴν πολιτικὴν αὐτῆς. Ἀλλὰ μία προσεκτικὴ ἐξέτασις τῆς πολιτικῆς ταύτης καταδεικνύει σαφῶς ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοιούτων μέτρων, κατ' ἐπίφασιν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, στερεῖται πραγματικῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς βάσεως καὶ συνεπῶς θὰ προὔκάλει ἀναμφιβόλως σοβαρὸν ἀντίκτυπον, τόσον ἀπὸ οἰκονομικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως, ὅστις τελικῶς δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀποβῇ εἰς βλάβην τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31ῃ Μαρτίου 1951.

ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΛΙΜΝΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΚΤΑΣΙΣ

Συνολική έκτασις άρχικώς έκχωρηθείσα εις την Έταιρίαν. .	241,000 στρ.
Έκτασις παραχωρηθείσα υπό τής Έταιρείας εις τὸ Δημόσιον πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀπαιτήσεων τρίτων	28,427 στρ
Έκτασις πωληθείσα ἢ παραχωρηθείσα υπό τής Έταιρείας εις τρίτους (ἴδε § 19)	1,862 » 30,289 »
Συνολική έκτασις τοῦ Κτήματος Κωπαΐδος	210,711 στρ.
Έκτασις καταλαμβανομένη υπό τῶν διωρύγων, ὁδῶν, ἀλωνίων κλπ. τοῦ Κτήματος, περίπου	16,711 στρ.
Καλλιεργήσιμος έκτασις τοῦ Κωπαΐδικοῦ Κτήματος, περίπου	194,000 στρ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ 1950 - 1951

	Μισθωτική καλλιέργεια	Αὐτοκαλλιέργεια	Σύνολον
Πρώιμα			
Σίτος	65,250 στρ.	24,140 στρ.	89,390 στρ.
Κριθή	11,400 »	6,385 »	17,785 »
Βρώμη	6,100 »	2,130 »	8,230 »
Κουκιὰ	750 »	— »	750 »
Ρεβύθια	700 »	— »	700 »
Διάφορα	1,100 »	— »	1,100 »
	85,300 »	32,655 »	117,955 »
Όψιμα			
Βάμβαξ	46,000 στρ.	14,905 στρ.	60,905 στρ.
Πεπόνια χρεμιῦδια κλπ.	1,900 »	— »	1,900 »
Τριφύλλιον	300 »	390 »	690 »
Άραβόσιτος	— »	115 »	115 »
	48,200 »	15,410 »	63,610 »
Άγρονάπανσις	12,645 »	— »	12,645 »
Σύνολον	146,145 »	48,065 »	194,210 »

39. Οιαδήποτε μονομερή μέτρα της Κυβερνήσεως, πρὸς ἐπιβολὴν ἀναγκαστικῶν μισθωτῶν εἰς τὴν Ἑταιρείαν Λιμνῆς Κωπαΐδος ἢ πρὸς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν γαιῶν της, ἢ οἰαδήποτε μέτρα, θίγοντα καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας, ἤθελον ὑποσκάψῃ σοβαρῶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰδιοκτησίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ἤθελον ἀποθαρρῦν τὴν ἐπένδυσιν κεφαλαίων ἐν αὐτῇ. Τοιαῦτα μέτρα, συχνότατα ἐπισήμως συζητούμενα καὶ διαφημιζόμενα, θὰ ἐξέθετον τὴν Κυβέρνησιν, οὐχὶ μόνον ὡς ἐπιδιώκουσαν νὰ γίνῃ ἀνεξέλεγκτος κύριος τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, χωρὶς νὰ καταβάλῃ τὴν δέουσαν ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς καταφανῶς παραβαίνουσιν τὰς συμβατικὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Τοῦτο δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐπιδράσῃ καταστρεπτικῶς ἐπὶ τῆς πίστεως τοῦ Κράτους, εἰς στιγμὴν μάλιστα, καθ' ἣν ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακείου ἀπαιτεῖ πλέον ἢ ποτὲ τὴν ἐπένδυσιν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, τόσον Ἑλληνικῶν ὅσον καὶ ξένων, διὰ τὴν βαθμιαίαν ἀνασυγκρότησιν τῆς Χώρας.

40. Ἡ δικαιολογία, ἣτις ἐνίοτε προβάλλεται, διὰ τὴν υἱοθέτησιν τοιούτων μέτρων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ὅτι αἱ παροῦσαι συνθήκαι ἀναγκάζουν αὐτὴν νὰ καταφύγῃ εἰς ταῦτα διὰ λόγους κοινωνικοῦς, μολονότι εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὴν ὡς ἄνω, ἀναφερομένην γεωργικὴν πολιτικὴν αὐτῆς. Ἀλλὰ μία προσεκτικὴ ἐξέτασις τῆς πολιτικῆς ταύτης καταδεικνύει σαφῶς ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοιούτων μέτρων, καθ' ἐπίφασιν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, στερεῖται πραγματικῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς βάσεως καὶ συνεπῶς θὰ προῦκάλει ἀναμφιβόλως σοβαρὸν ἀντίκτυπον, τόσον ἀπὸ οἰκονομικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως, ὅστις τελικῶς δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀποβῇ εἰς βλάβην τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31ῃ Μαρτίου 1951.

ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΛΙΜΝΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΩΠΑΪΔΟΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΚΤΑΣΙΣ

Συνολική έκτασις άρχικώς έγκωρηθεισα εις την Έταιριαν..	241,000 στρ.
Έκτασις παραχωρηθεισα υπό τής Έταιρειας εις τὸ Δη- μόσιον πρὸς αντιμετώπι- σιν απαιτήσεων τρίτων	28,427 στρ
Έκτασις πωληθεισα ἢ παραχωρη- θεισα υπό τής Έταιρειας εις τρί- τους (ἴδε § 19).....	1,862 » 30,289 »
Συνολική έκτασις τοῦ Κτήματος Κωπαΐδος	210,711 στρ.
Έκτασις καταλαμβανομένη υπό τῶν διωρύγων, ὁδῶν, ἄλλω- νίων κλπ. τοῦ Κτήματος, περίπου	16,711 στρ.
Καλλιεργήσιμος έκτασις τοῦ Κωπαΐδικοῦ Κτήματος, περίπου.....	194,000 στρ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ 1950 - 1951

	Μισθωτική καλλιέργεια	Αὐτοκαλλιέργεια	Σύνολον
Πρώϊμα			
Σίτος	65,250 στρ.	24,140 στρ.	89,390 στρ.
Κριθή	11,400 »	6,385 »	17,785 »
Βρώμη	6,100 »	2,130 »	8,230 »
Κουκκιά	750 »	— »	750 »
Ρεβύθια	700 »	— »	700 »
Διάφορα	1,100 »	— »	1,100 »
	85,300 »	32,655 »	117,955 »
Όψιμα.....			
Βάμβαξ	46,000 στρ.	14,905 στρ.	60,905 στρ.
Πεπόνια κρεμμύδια κλπ.	1,900 »	— »	1,900 »
Τριφύλλιον	300 »	390 »	690 »
Άραβόσιτος	— »	115 »	115 »
	48,200 »	15,410 »	63,610 »
Άγρονάπανσις.....	12,645 »	— »	12,645 »
Σύνολον.....	146,145 »	48,065 »	194,210 »

ΑΡΙΘ ΒΙΒΛΙΟΥ 1119
105
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΑΡΙΘΟΣ Α

